

NADER ONDERZOEK VLEERMUIZEN

*Aanvullend onderzoek in het kader van
de Wet natuurbescherming*

Locatie: Bogardeind 219 Geldrop

Rapportnummer: 2023-BE-0614

In opdracht van:

Tritium Advies
Collse Heide 48
5674 VN Nuenen

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

Colofon

Rapportage

Brabant Eco

Rapportnummer

2023-BE-0614

Opdrachtgever

Tritium Advies

Contactpersoon

De heer J. Welmers

Locatie

Bogardeind 219
Geldrop

Auteur

Frenk van de Wal

Opleverdatum

26 september 2023

Uitvoerder

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

De Lange Kant 27
5061 PX Oisterwijk
06-24218274
www.brabanteco.nl

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport is niet toegestaan zonder vermelding van bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Brabant Eco geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek door toepassing van adviezen.

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	3
1. INLEIDING EN ONDERZOEK	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doelstelling	4
1.3 Centrale vraagstelling	4
1.4 Criteria.....	4
1.5 Geldigheid onderzoek.....	5
2. BELEIDSKADER	6
2.1 Gebiedsbescherming	6
2.2 Soortenbescherming	6
2.3 Zorgplicht.....	6
3. PLANGEBIEDSBESCHRIJVING.....	7
3.1 Situering plangebied	7
3.2 Verblijfplaatsen vleermuizen.....	7
4. ONDERZOEK.....	10
4.1 Onderzoeksmethode	10
4.2 Gebiedsfunctie	13
4.3 Overige soorten	14
5. RESULTATEN EN ADVIES	15
5.1 Resultaten	15
5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/staat van instandhouding	15
5.3 Aanbevelingen	15
6. BRONNEN	17

SAMENVATTING

Initiatiefnemer is voornemens om de bestemming van het voormalige NH-hotel op de planlocatie Bogaardeind 219 te Geldrop, te wijzigen. Een gedeelte van het voormalige hotel is getransformeerd tot woningbouw middels een tijdelijke vergunning. De bestemming zal worden gewijzigd naar “wonen”. Daarna worden er 140 appartementen beoogd in het bestaande blok en circa 170 nieuwbouwapartementen. Hiervoor zal een woontoren met grote, half verdiepte parkeervoorziening worden gerealiseerd.

Bij deze werkzaamheden is men gebonden aan de Wet natuurbescherming. In opdracht van Tritium Advies is door Brabant Eco in mei 2023 een ecologische quickscan uitgevoerd. Volgens het rapport met nummer BE-0614 (d.d.27 mei 2023) biedt het pand potenties voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

Daarom is er op basis van voornoemde quickscan naar natuurwaarden geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te laten voeren naar het voorkomen van vleermuizen en de functie van het plangebied voor deze beschermde dieren.

Deze rapportage is een verslaglegging van het gedane onderzoek met de te verwachten effecten en kan als addendum van de quickscan worden gebruikt.

Het doel van het aanvullend vleermuisonderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van vleermuizen en zo ja, voor welke soorten en met welke functie.

Uitgevoerd onderzoek van juni tot en met september 2023 leidt tot de conclusie dat er waarnemingen zijn gedaan van drie vleermuissoorten in de directe omgeving van het plangebied, namelijk de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Nyctalus noctula*) en de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*). De soorten zijn overvliegend, foeragerend, baltsend en in/uitvliegend waargenomen in het plangebied en de omgeving van het plangebied.

Op basis van uitgevoerd veldonderzoek kunnen de voorgenomen ontwikkelingen mogelijk leiden tot verstoring van de aanwezige verblijfplaatsen van laatvliegers en gewone dwergvleermuizen. De gevonden verblijfplaatsen bevinden zich echter in de te behouden toren, waarbij, mits onder bepaalde voorwaarden de voorgenomen werkzaamheden uitgevoerd zullen worden deze verblijfplaatsen niet worden verstoord.

Frenk van de Wal
Brabant Eco
September 2023

1.1 Aanleiding

Volgens opdrachtgever Tritium Advies is het voornemen om de bestemming van het voormalige NH-hotel op de planlocatie Bogardeind 219 te Geldrop, te wijzigen. De bestemming zal worden gewijzigd naar “wonen”. Daarna wordt een woontoren met appartementen gerealiseerd. Onder de woontoren zal een grote, half verdiepte parkeervoorziening voorzien worden.

Bij deze werkzaamheden is opdrachtgever gebonden aan de Wet natuurbescherming. Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat de ingreep plaatsvindt, onderzoek te doen naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

Uit een ecologische potentie-inschatting uitgevoerd door Brabant Eco (Ecologische Quicksan met projectnummer BE-0614 d.d. 27 mei 2023) blijkt dat in het plangebied mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Citaat uit het rapport:

"Op de planlocatie zijn gebouwen aanwezig welke mogelijke verblijfplaatsen hebben voor gebouw bewonende vleermuizen. Er zijn in deze gebouwen openingen aangetroffen welke door vleermuizen gebruikt kunnen worden als verblijfplaats. Negatief effect op de gunstige staat van instandhouding is niet uit te sluiten. Ecologisch onderzoek is nodig om de aanwezigheid van vleermuizen aan te tonen of uit te sluiten".

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd. Daarom heeft Brabant Eco in opdracht van Tritium Advies in het plangebied onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd.

De bevindingen van dit vervolgonderzoek zijn beschreven in deze rapportage en de rapportage kan als addendum aan genoemde quickscan worden toegevoegd.

1.2 Doelstelling

Het doel van het aanvullend nader onderzoek is te onderzoeken of het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van vleermuizen en zo ja, voor welke soorten en met welke functie.

Eveneens wordt naar aanleiding van de onderzoeksresultaten een effectbeoordeling gedaan om te toetsen of de Wet natuurbescherming wordt overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ingreep.

1.3 Centrale vraagstelling

Vragen die centraal staan binnen dit nader onderzoek:

- Welke vleermuissoorten maken functioneel gebruik van het plangebied en welke functies worden hierbij onderscheiden?
- Heeft de ruimtelijke ingreep een negatief effect op aanwezige vleermuizen?
- Is het naar aanleiding van de ruimtelijke ingreep noodzakelijk een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming?

1.4 Criteria

Op dit natuuronderzoek zijn de volgende criteria van toepassing:

- Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming, waarbij onderzoek is uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen en het functioneel gebruik.

- Het onderzoek is uitgevoerd door deskundig onderzoekers volgens de definitie van de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (ecologisch deskundige/RVO.nl).
- Het onderzoek is uitgevoerd door een onafhankelijk adviesbureau. Brabant Eco en Frenk van de Wal verklaren hierbij geen enkel belang te hebben in de uitkomst van dit onderzoek.
- De resultaten zijn zo objectief en betrouwbaar mogelijk verkregen.
- Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 van Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Dit protocol bevat de meest recente wetenschappelijke inzichten, waarbij per soort is voorgeschreven onder welke veldcondities, in welke periodes, met welke frequentie en voor welke duur onderzoek uitgevoerd dient te worden.
- Bij het hanteren van het protocol, wordt in juridische zin voldaan aan de wensen die het bevoegd gezag stelt. Tevens wordt voldaan aan de inspanningsverplichting om tot een gedegen onderzoek te komen.
- Bij het veldonderzoek is door Brabant Eco gebruik gemaakt van een batdetector, de Batlogger M/M2, voor het maken van geluidsopnames in het veld. Voor de analyse van de geluidsopnames is gebruik gemaakt van het programma BatExplorer.

1.5 Geldigheid onderzoek

Houdbaarheid van verspreidingsgegevens zijn aan een maximale periode gebonden.

Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen.

Bovengenoemde geldigheidstermijnen zijn in de Wet natuurbescherming niet dwingend voorgeschreven en kunnen afwijken indien de omstandigheden ter plaatse dat verlangen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet significant is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan.

Bescherming in het kader van de natuurwet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2) en het Natuurnetwerk Nederland.

2.2 Soortenbescherming

Het nader onderzoek naar vleermuizen voor het project is uitgevoerd in het kader van hoofdstuk 3 (soortenbescherming) van de Wet natuurbescherming.

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming bepalend. Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten.

Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen aan (algemeen voorkomende) soorten.

Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (vogel- en habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

2.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

3.1 Situering plangebied

De planlocatie is gelegen aan Bogardeind 219, ten zuiden van de kern van Geldrop, in de gemeente Geldrop-Mierlo.

De directe omgeving van de planlocatie bestaat uit burgerbebouwing en bedrijfsbestemmingen, met aan de noordoostzijde natuurgebied de Dommel.

Het plangebied bestaat uit bebouwing, vegetatie, gazon en verharding.

3.2 Verblijfplaatsen vleermuizen

Tijdens het veldbezoek op 18 mei 2023, behorende bij de quickscan, kon de aanwezigheid van mogelijk vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen in het te slopen pand niet worden uitgesloten.

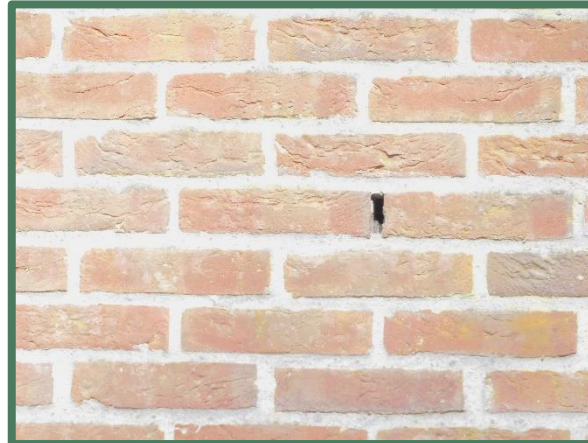
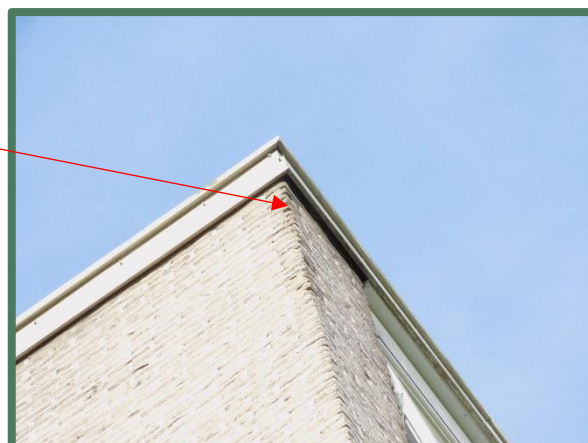
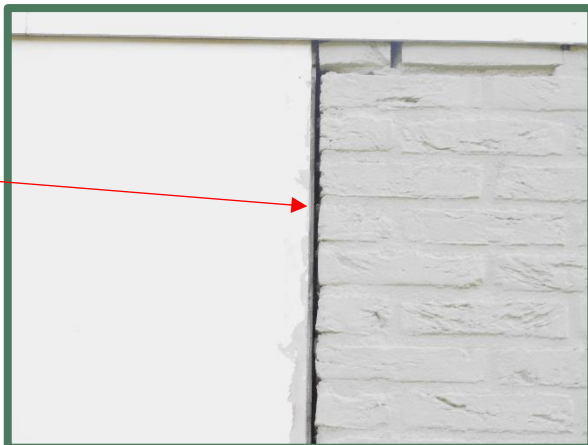
Citaat en foto's uit het rapport:

"De te slopen bebouwing biedt meerdere mogelijk geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Er zijn in de te slopen laagbouw meerdere open stootvoegen aanwezig en ook zijn er openingen in de zijgevels waargenomen zoals achter boeiboorden. Ook de te behouden meerlaagse bouw heeft mogelijke invliegopeningen onder boeiboorden bij de dakrand.

Vandaar dat het voorkomen van verblijfplaatsen in de bebouwing niet uit te sluiten is en is een nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen volgens protocol noodzakelijk voordat met de werkzaamheden gestart kan worden."

Onderstaande afbeeldingen geven een aantal mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen weer.

3.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek op 18 mei 2023 bleek dat op basis van habitatkenmerken het voormalig hotel mogelijk een functie heeft voor vleermuizen. De potentie voor vleermuizen bestaat uit open stootvoegen, openingen in de zijgevels zoals achter boeiboorden en boeiboorden bij de dakrand, welke kunnen leiden naar ruimtes in de spouw. Het nader onderzoek naar vleermuizen heeft zich specifiek gericht op het te slopen hotel, maar de nadere omgeving is ook meegenomen.

Bijlage 1, project Bogardeind met nummer BE-0614 d.d. 5 juni 2023 geeft een overzicht van de waargenomen soorten vleermuizen die volgens de NDFF de laatste vijf jaar zijn waargenomen binnen een straal van twee kilometer rond het plangebied. Deze soorten zijn te vinden in onderstaande tabel.

In de tabel staat per soort weergegeven waar verblijfplaatsen kunnen worden aangetroffen en de status van voorkomen in Nederland. Daarnaast is met een kruisje per soort aangegeven welke potenties het onderzochte plangebied en de nabije omgeving voor de desbetreffende soort heeft.

Volgens het cursusdictaat 'Vleermuizen en planologie', (Limpens et al 2017), kunnen in dit deel van het land daarnaast ook o.a. de franjestaart, de kleine dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis voorkomen. Deze soorten zijn ook in de tabel opgenomen.

TABEL: eventueel te verwachten voorkomende vleermuissoorten

Soort	Beschermings-regime	Winter-verblijf	Kraam-verblijf	Zomer-verblijf	Paar-verblijf	Verblijf in gebouwen	Status*
Franjestaart (<i>Myotis nattereri</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	-	X	X	-	Soms	Z
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X (ook massa-winter-verblijf)	X	X	X	Vooraf	A
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X	X	X	X	Vaak	VA
Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X	X	X	X	Vooraf	ZZ
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X	X	X	X	Vaak	A
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	X	-	X	X	Soms	VA
Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)	Wnb - Habitatrichtlijn	-	-	X	-	Zelden	VA

* A = algemeen, VA = vrij algemeen, Z = zeldzaam, ZZ = zeer zeldzaam

Aangezien de te onderzoeken gebouwen zich in een stedelijk bebouwde omgeving bevinden, de werkzaamheden uitsluitend invloed hebben op de gebouwen en er geen geschikte bomen aanwezig zijn die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen, is er in dit onderzoek nadrukkelijk gelet op typisch gebouw bewonende soorten die voor hun verblijfplaats en foerageergebied niet afhankelijk zijn van bossen: de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Er is tijdens de onderzoek rondes ook gelet op eventueel andere voorkomende soorten vleermuizen.

4.1 Onderzoeksmethode

Voor het in kaart brengen van mogelijke vleermuisverblijfplaatsen in het gebouw is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Het onderzoek is uitgevoerd door vooral te zoeken naar in- en uitvliegende vleermuizen. De echolocaties die vleermuizen uitzenden is voor ons hoorbaar gemaakt door gebruik te maken van de Batlogger M of M2 van Elekon. Ultrasonische geluiden (range 10-150 kHz) worden door deze geavanceerde detector/recorder opgenomen. De Batlogger M registreert ook de GPS coördinaten (via een geïntegreerde GPS-ontvanger) en omgevingstemperatuur op het moment van opname.

Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden is er een opname gemaakt op een SDHC-kaart. Met de BatExplorer Software voor Windows werden opnames eventueel ook later geanalyseerd. De opnames werden in tijd en dus in het hoorbare bereik beluisterd. De software detecteert automatisch vleermuisgeluiden en geeft deze weer waarbij BatExplorer ondersteunende identificatie van soorten aangeeft.

Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsomstandigheden en gebiedsgebruik.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind (meer dan 3 Beaufort), langdurige regenval, dichte mist en temperaturen onder 7 tot 12 graden Celsius zijn (afhankelijk van de soort) belemmerende factoren.

Vleermuisonderzoek is behoorlijk complex, doordat de soortgroep gedurende het jaar verschillende verblijfplaatsen kent, met elk hun eigen functie. Een verblijfplaats kan gemakkelijk over het hoofd worden gezien. Daarom wordt het onderzoek uitgevoerd volgens het landelijk vastgesteld protocol voor vleermuisonderzoek: Vleermuisprotocol 2021, zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdierversamenleving.

Het Vleermuisprotocol 2021 is een door de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) en het Netwerk Groene Bureaus goedgekeurde methodiek. De protocollen hebben tot doel het belang van de functies van gebieden voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen voor de Wet natuurbescherming.

Het is een hulpmiddel voor deskundige vleermuisonderzoekers en de beoordelaars van vleermuisonderzoek om te bepalen wat een juridisch redelijke onderzoeksinspanning is voor een specifieke locatie. De protocollen zijn opgesteld om het onderzoek voor de Wet natuurbescherming optimaal te laten verlopen. Wanneer de protocollen in essentie zijn gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat voldaan is aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn.

Onderzoeken die volgens deze protocollen uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures.

De planlocatie is 5x bezocht (zie onderstaande tabel) door deskundig onderzoekers van Brabant Eco. De onderzoekers van Brabant Eco zijn deskundig zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bedoelt. Er wordt gewerkt vanuit de expertise van de te onderzoeken soorten opgedaan door ervaring, studie, vrijwilligerswerk en bijscholing onder andere door de opleidingen in natuur, vogels, amfibieën en reptielen en vleermuizen (planologie en analyse van geluiden) en scholing algemeen in ecologie en natuurwetgeving.

Brabant Eco voert ecologisch onderzoek uit voor een opgebouwde kring van opdrachtgevers onder ecologische bureaus, overheden, bedrijven en particulieren.

De onderzoeken zijn uitgevoerd door de deskundig onderzoekers: Bas Aarts (BA), Frank Mallens (FM), Ewelina Slominska (ES), Jasper van den Hogen (JH), Tijn Moors (TM), Tycho Kuijpers (TK), Tommy Peters

(TP), Regilio Eyck (RE), Ryan Neef (RN), Rik van de Meulenhof (RM), Dave Donders (DD), Marijn de Waard (MW) en Jennifer Bocking (JB).

Om de aanwezige vleermuizen zo goed mogelijk in kaart te brengen zijn er op verschillende momenten in het jaar veldwerkrondes uitgevoerd.

De voorzomerbezoeken in 2023 zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven en eventueel de vlieg- en foerageerroutes. Hiervoor zijn 3 rondes uitgevoerd, waarvan 1 in de ochtend (ronde 2) en 2 avondrondes (ronde 1 en 3).

Tijdens de nazomerrondes lag de nadruk op het in kaart brengen van balts- en paarlocaties en daarmee indicaties voor winterverblijven. (ronde 4 en 5)

Datum	Ecoloog	Tijd	Functie	Temperatuur	Wind	Neerslag	Bewolking
16-06-2023	JH+TM+TK+TP	22:00 - 00:00	Kraam- en zomer verblijfplaatsen	21°C	3 BF Z	Geen	Geen
08-07-2023	TM+RN+DD+MW	03:30 - 05:30	Kraam- en zomer verblijfplaatsen	17°C	2 BF NO	Geen	Geen
08-07-2023	TK+RN+TP+JB	22:00 - 00:00	Kraam- en zomer verblijfplaatsen	22°C	1 BF ZW	Geen	Geen
06-08-2023	BA+RM	00:00 - 02:00	Midzomernacht zwermen	14°C	2 BFT ZO	Geen	Bewolkt
23-08-2023	ES +RE	00:00 - 02:00	Midzomernacht zwermen + paarverblijfplaatsen	18°C	2 BFT NNO	Geen	Geen
09-09-2023	FM+ TK	21:00 - 23:00	Paarverblijfplaatsen	24°C	2 BFT N	Geen	Geen

4.1.1 Avondbezoek 16 juni 2023

Het avondbezoek in juni was gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het te slopen hotel.

Deze avond zijn er waarnemingen van een rosse vleermuis, een overvliegende laatvlieger richting Zuid Oost aan de Noord Oostzijde en overvliegende en foeragerende gewone dwergvleermuizen aan de Noord Oost zijde. Er zijn geen waarnemingen gedaan van uitvliegers.

4.1.2 Ochtendbezoek 8 juli 2023

Het ochtendbezoek in juli was met name gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het te slopen voormalig hotel. Dit door te zoeken naar zwermende vleermuizen, eventuele invliegers en sporen van vleermuizen.

Tijdens het onderzoek in de ochtend zijn overvliegende laatvliegers en gewone dwergvleermuizen waargenomen, alsook foeragerende gewone dwergvleermuizen. Er is waarneming van meerdere invliegende laatvliegers in de hoge toren, lijkt op een kraamkolonie. Na het ochtendbezoek is er gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Hiervan zijn geen waarnemingen gedaan.

4.1.3 Avondbezoek 8 juli 2023

Het avondbezoek in juli was ook met name gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het te slopen hotel.

Deze avond is een overvliegende laatvlieger (richting Zuidoost) en meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Vanaf 22:30 uur constant activiteit van 1 á 2 foeragerende gewone dwergvleermuizen en een foeragerende laatvlieger. Aan de westkant is een kraamkolonie laatvliegers waargenomen. Van 21:56 tot ongeveer 22:30 uur vlogen er ong. veertien laatvliegers uit het gebouw. Wat later kwamen er weer een aantal laatvliegers terug en het was duidelijk om een moeder met jong in zien vliegen.

4.1.4 Avondbezoek 6 augustus 2023

Het avondbezoek in augustus was vooral gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen. Op deze avond zijn twee individuele gewone dwergvleermuizen waargenomen. Beide dieren waren aan het foerageren onder de bomenkruin over de parkeerplaats. Er zijn op deze avond geen waarnemingen gedaan van laatvliegers. Ook zijn er geen zwermende vleermuizen gezien.

4.1.5 Avondbezoek 23 augustus 2023

Het tweede avondbezoek in augustus was ook vooral gericht op het vaststellen van zwermgedrag bij verblijfplaatsen en baltsende vleermuizen.

Op deze avond zijn er meerdere foeragerende gewone dwergvleermuizen gezien op de randen van het plangebied. Op de oostgrens zijn twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, in de noordwestelijke hoek van het plangebied zijn vier foeragerende laatvliegers waargenomen en verdeeld over de zuidgrens zijn vijf foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er is geen baltsgedrag waargenomen. Ook zijn er geen zwermende dieren gezien.

4.1.6 Avondbezoek 9 september 2023

Het avondbezoek in september was ook vooral gericht op het vaststellen van baltsende vleermuizen en de aanwezigheid van mogelijke paarverblijven.

Op deze avond zijn twee baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Een vloog rond het noordelijke bosschage bij het weiland en de ander heeft vrijwel de gehele onderzoeksperiode gebaltst rond de hoge toren van "The Stayy". Verder zijn er nog twee foeragerende laatvliegers en een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. De gewone dwergvleermuis foerageerde boven het weiland in het westen van het plangebied, de laatvliegers foerageerde boven de boomkruin voor de bebouwing.

4.1.7 Samenvatting en conclusies

In de gehele onderzoeksperiode zijn in en nabij het plangebied drie vleermuissoorten waargenomen: de gewone dwergvleermuis, (*Pipistrellus pipistrellus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en de laatvlieger (*Nyctalus noctula*).

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn overvliegend en foeragerend waargenomen. De rosse vleermuis is alleen overvliegend waargenomen. Er zijn ook in- en uitvliegende laatvliegers in de te behouden toren van het hotel waargenomen. Rondom deze toren vloog ook een baltsende gewone dwergvleermuis. In onderstaande afbeelding worden de meest relevante waarnemingen van vleermuizen in en nabij het plangebied weergegeven. Gewone dwergvleermuizen worden met gele stippen, rosse vleermuis in rood en laatvlieger met groene stip aangegeven. Het plangebied is blauw omlijnd. Focusplaatsen van de onderzoekers met blauwe ster aangegeven.

Plangebied blauw omlijnd, te slopen bebouwing in rood, te behouden bebouwing in groen/geel. Gewone dwergvleermuis in geel, Rosse vleermuis in rood, Laatvlieger in groen en focusplaatsen met een blauwe ster aangegeven.

Alle volgens de Nationale Databank Flora en Fauna eventueel voorkomende vleermuissoorten kunnen, afhankelijk van de soort, in meer of mindere mate gebouw bewonend zijn. Enkel de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn tijdens het onderzoek foeragerend en overvliegend rond het plangebied aangetroffen. De gewone dwergvleermuis is een typisch gebouw bewonende soort. De gewone dwergvleermuis gebruikt ruimten onder daken, in de spouwmuur en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar-, en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011).

Laatzvliegers hebben verblijfplaatsen in spouwmuren, achter betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. In vleermuiskasten worden laatvliegers zelden aangetroffen. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. (bron: zoogdiervereniging).

De passerende rosse vleermuis is vooral typisch een boom bewonende soort, doch is onlangs ook meermalen in een overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011).

Overige vleermuissoorten zijn niet waargenomen tijdens de veldbezoeken. Afwezigheid van deze soorten nabij het plangebied geeft aan dat het plangebied geen functionele betekenis heeft voor deze soorten. Tijdens het laatste najaar bezoek zijn er twee baltende gewone dwergvleermuis waargenomen, een bij de noordelijke bosschage en een bij de te behouden hoge toren. De gewone dwergvleermuis bij de toren heeft waarschijnlijk een paarverblijf in de toren op het plangebied. De andere gewone dwergvleermuis bij de bosschage heeft waarschijnlijk een paarverblijf in de naastgelegen woningen.

4.2 Gebiedsfunctie

4.2.1 Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in de voorzomermaanden (juni-juli) zijn er in het plangebied op de ochtend van 8 juli meerdere invliegende laatvliegers gezien in de te behouden hoge toren. Op de avond van 8 juli zijn de uitvliegende laatvliegers geteld. Het betrof 14 dieren. Dit betreft een kraamverblijfplaats van de laatvlieger. Tijdens de paarperiode (augustus-september) is er een baltende gewone dwergvleermuis waargenomen rondom deze toren.

In de toren bevindt zich dus een kraamkolonie laatvliegers en een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis.

4.2.2 Foerageergebied

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat de directe omgeving van het pand van enige betekenis is voor vleermuizen als foerageergebied. Echter kan op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren, de ingreep en de in ruime mate aanwezige alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen is. Gezien het feit dat het plangebied niet essentieel is als foerageergebied, is geen sprake van een negatief effect op foeragerende vleermuizen. De gunstige staat van instandhouding van vleermuissoorten komt niet in het geding.

4.2.3 Vliegroutes

Essentiële vliegroutes zijn niet aanwezig in het plangebied. Zo zijn er slechts beperkte aantallen passerende vleermuizen gezien.

4.2.4 Paarterritoria

Tijdens de bezoeken in de paarperiode is er een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen bij het noordelijke bosschage in het plangebied. Ook is er een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen bij de hoge toren in het plangebied. Waarschijnlijk heeft het dier bij de toren een paarverblijf in die toren.

4.2.5 Winterverblijfplaatsen

De gebouwen zijn ongeschikt als massawinterverblijfplaats. De afwezigheid van zwermactiviteiten tijdens de najaarsonderzoeken bevestigt dit.

De aanwezigheid van paarverblijfplaatsen is voor de gewone dwergvleermuis vaak een indicatie dat gebouwen ook geschikt zijn als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterende gewone dwergvleermuizen. Afhankelijk van het type bebouwing zijn deze winterverblijfplaatsen alleen geschikt in milde winters of ook tijdens strenge vorst.

Omdat er zomer en paarverblijfplaatsen zijn vastgesteld in het plangebied is het waarschijnlijk dat er kleine winterverblijfplaatsen van solitair overwinterende vleermuizen in het voormalig hotel aanwezig zijn.

4.3 Overige soorten

Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op de aanwezigheid van kleine zoogdieren en nestindicatief gedrag van overige gebouw bewonende soorten zoals spreeuw en kauw welke mogelijk aanwezig zijn nabij het plangebied. Er zijn hiervan geen waarnemingen gedaan.

Ook zijn er voorafgaand aan de zomerse avondbezoeken geen gierzwaluwen waargenomen rond en nabij de bebouwing in het plangebied. Tijdens het avondonderzoek op 8 juli is waarneming gedaan van een steenmarter.

5.1 Resultaten

- Er zijn in en nabij het plangebied drie soorten vleermuizen waargenomen, de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Nyctalus noctula*) en de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*).
- Het onderzoek vond plaats van juni tot en met september 2023.
- Het gehele plangebied met daarbij alle structuren waren goed toegankelijk en visueel goed te onderzoeken.
- Bij inspectie van het plangebied bij daglicht zijn geen vleermuiskeutels of andere sporen gevonden die duiden op vleermuisverblijfplaatsen.
- Er is een kraamverblijf waargenomen in de hoge toren in het plangebied.
- De omgeving rond het plangebied fungeert als foerageergebied voor maximaal vijf vleermuizen. Gelet op dit kleine aantal en het ruime aanbod aan vergelijkbaar foerageergebied in de omgeving is het geen essentieel foerageergebied. Een onmisbaar foerageergebied binnen de plangrenzen is niet aan de orde.
- Er zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op een essentiële vliegroute. Eventuele vliegroutes zullen behouden blijven.
- Bestaande lijnvormige groenstructuren waarlangs migratie- of foerageerroutes van vleermuizen zouden kunnen liggen worden niet aangetast door de voorgenomen plannen.
- De balts van de gewone dwergvleermuis is in september bij de hoge toren in het plangebied waargenomen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er zich een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis in deze toren bevindt.
- Het zogenaamde najaarszwermgedrag is niet waargenomen.
- Het kraamverblijf van de laatvliegers en het paarverblijf van de gewone dwergvleermuis bevinden zich in de te behouden toren in het plangebied. Er dient een mitigatieplan opgesteld te worden om negatieve effecten van de uit te voeren werkzaamheden zo veel mogelijk te reduceren.

5.2 Toetsing Wet natuurbescherming/staat van instandhouding

De voorgenomen ontwikkelingen zullen mogelijk invloed hebben op de in het plangebied voorkomende vleermuizen. Er worden mogelijk een kraamkolonie van de laatvlieger en een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis verstoort.

Er worden geen essentiële vliegroutes of essentieel foerageergebied aangetast.

Als de werkzaamheden op de begane grond zorgvuldig en met daglicht worden uitgevoerd dan zal er geen overtreding van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn.

Een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen is dan niet noodzakelijk. Hiervoor zal wel een mitigatieplan met werkprotocol dienen te worden opgesteld.

Daarnaast kan de nieuwbouw natuurinclusief ontworpen en uitgevoerd worden. Dit houdt in dat er definitieve verblijfplaatsen en een geschikte leefomgeving voor vleermuizen worden gerealiseerd in en om de nieuwbouw.

5.3 Aanbevelingen

- De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen er vogels broeden in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend

effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli).

- Bij onvoorziene omstandigheden dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.

Brabant Eco
Ecologische Dienstverlening

6. BRONNEN

Websites

www.wetnatuurbescherming.nl

www.NDFF.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.rijksoverheid.nl

www.brabant.nl

www.vivarapro.nl

www.checklistgroenbouwen.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Andere bronnen

Quickscan Brabant Eco d.d. 28 mei 2023

Netwerk Groene Bureaus

Checklist Vleermuisprotocol

Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011

Bijlagen

Bijlage 1: de verspreidingslijst van NDFF